

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA JAMOAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING MA'MURIY-HUQUQIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Kapitan Nurullayeva Shahnoza Farxod qizi

Jizzax viloyati Sharof Rashidov tumani IIB JXX HPB VYMB inspektor psixolog

Annotatsiya: *So'nggi yillarda respublikamizda amalga oshirilgan islohotlar fuqarolar xavfsizligini ta'minlash, ularning huquq va erkinliklarini, qonuniy manfaatlarini ishonchli himoya qilish, inson qadri tamoyilini ilgari qo'yish nazarda tutilgan. Shu nuqtai nazardan olib qaralganda, 2021-yil 29-noyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi jamoat xavfsizligi konsepsiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 27-sonli Prezident farmoni hamda 2021-yil 2-apreldagi "Ichki ishlar organlarining jamoat xavfsizligini ta'minlash va jinoyatchilikka qarshi kurashish sohasidagi faoliyatini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida" gi 5050-sonli Prezident qarori asosida O'zbekiston Respublikasida jamoat xavfsizligini ta'minlash borasida ishlar amalga oshirilmoqda. Bu ikkala qonun hujjati buning jamoat xavfsizligini ta'minlashning ma'muriy huquqiy asosi hisoblanadi. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida jamoat xavfsizni ta'minlashning ma'muriy huquqiy asoslarini takomillashtirish bo'yicha taklif va tavsiyalar ko'rsatiladi.*

Kalit so'zlar: *jamoat xavfsizligi konsepsiyasi, huquqiy tartibga solish, inson, uning huquq va erkinliklari, ma'muriy-huquqiy asos, tashkiliy-huquqiy jihati.*

Davlat rivojlanishining yo'lida 2021-yil 29-noyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi jamoat xavfsizligi konsepsiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 27-sonli Prezident farmonining⁹ tasdiqlanishi, ushbu farmon orqalida jamoat xavfsizligi kontsepsiyasi, shuningdek. ko'pgina qonunlar va qonunosti hujjatlariga qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritilganligi, turli xil xavfsizlik munosabatlarini tartibga soluvchi, jamoat xavfsizligining alohida sohalarini (yo'l harakati xavfsizligi, radiatsiya xavfsizligi, yong'in xavfsizligi, sanoat xavfsizligi va boshqalar) tashkil etadi.

Shuni ta'kidlash kerakki, O'zbekiston Respublikasida hozirgi kunga qadar huquqiy tartibga solish va xavfsizlik sohasida qonunchilar, huquqshunos olimlar va huquqni muhofaza qilish organlari tomonidan bir xil tushuniladigan maxsus

⁹ 2021-yil 29-noyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi jamoat xavfsizligi konsepsiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 27-sonli Prezident farmoni

tushunchalar va toifalar tizimi mavjud emas. Natijada, xavfsizlik sohasida shakllangan qonun hujjatlari to'plamining normalari ko'plab ijro etuvchi hokimiyat organlari, shuningdek mahalliy davlat hokimiyati organlari tomonidan amalga oshiriladigan turli xil yagona va tizimlashtirilmagan ma'muriy-huquqiy funktsiyalarni, xavfsizlikni ta'minlashning usullari va shakllarini o'z ichiga oladi. jamoat xavfsizligini ta'minlash uchun ma'muriy vakolatlarga ega.

O'zbekiston Respublikasida jamoat xavfsizligini tartibga solish va ta'minlash davlat organlarining milliy tizimining faoliyati samaradorligi va qonuniylik darajasiga salbiy ta'sir ko'rsatadi va jamoat xavfsizligini ta'minlashning ayrim sohalarida ularning mahalliy hokimiyat organlari bilan o'zaro munosabatlariga putur yetkazadi. Shu munosabat bilan O'zbekiston Respublikasida jamoat xavfsizligini ma'muriy-huquqiy qo'llab-quvvatlash nazariyasini ishlab chiqish va shu asosda jamoat xavfsizligi sohasidagi ma'muriy qonunchilikni tizimlashtirish va unifikatsiya qilish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflarni ilgari surish dolzarb ko'rinadi.

Bundan tashqari, bugungi kunda XXI-asr butun insoniyat xavfsizligini ta'minlash yo'llarini faol izlash asri ekanligi namayon bo'lmoqda, chunki biz yangi postindustrial dunyoga kirib borar ekanmiz, xavfsizlikka tahdid soluvchi muammolar soni ortib bormoqda. dunyo ko'paymoqda. Aslini olganda, xavfsizlik masalalari bu omon qolish va barqaror ijtimoiy rivojlanishning eng muhim mezoniga aylanadi. Xavfsizlik asta-sekin davlat tushunchasi chegaralaridan chiqib, umuminsoniy mazmunga ega bo'lmoqda. Zamonaviy rivojlanayotgan davlatlar, shu jumladan O'zbekiston Respublikasida inson, uning huquq va erkinliklarini eng oliy qadriyat deb e'lon qildi. Shunga ko'ra, ma'muriy-huquqiy tartibga solish va har qanday turdagi jamoat xavfsizligini ta'minlashning asosiy yo'nalishi shaxs va butun jamiyat himoyasiga aylanadi. Bugungi kunda umumiy xavfsizlikning, xususan, jamoat xavfsizligining ma'muriy-huquqiy tabiati aynan shu bilan bog'liq bo'lishi kerak.

Ma'muriy-huquqiy sohada huquqiy tartibga solish va jamoat xavfsizligini ta'minlashning aniqlangan muammolar majmuasi ma'muriy-huquqiy fan uchun o'zining ahamiyati jihatidan favqulodda bo'lib, huquqiy kategoriya sifatida jamoat xavfsizligini, shuningdek, ma'muriy-huquqiy sohani har tomonlama o'rganishni talab qiladi.

Hozirgi vaqtda jamoat xavfsizligiga qilingan tajovuzlar ro'yxati O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksida (oltinchi bo'lim Jamoat xavfsizligi va jamoat tartibiga qarshi jinoyatlar. XVII bob. Jamoat xavfsizligiga qarshi jinoyatlar "). ¹⁰Ushbu normativ-huquqiy hujjatlarda ko'rsatilgan ayrim xatti-harakatlarning jamoat

¹⁰ <https://lex.uz/docs/-111453#-267107>

xavfsizligiga tajovuz sifatida tasniflanishi jamoat xavfsizligi belgilarining aniq ta'rifi yo'qligi sababli munozarali bo'lib qolmoqda. Biroq ularning ro'yxati yangi ijtimoiy xavfli qilmishlarning paydo bo'lishi va mavjud jinoiy huquqbuzarliklar va ma'muriy huquqbuzarliklarning ijtimoiy xavfli yangi kriminogen holatining kuchayishi munosabati bilan doimiy ravishda kengayib bormoqda. Shu munosabat bilan jamoat xavfsizligiga hujumlar sodir etganlik uchun ma'muriy javobgarlik choralari takomillashtirishning ahamiyati ortib bormoqda. Bundan kelib chiqadiki, jamoat xavfsizligini ta'minlash amaliyoti jamoat xavfsizligiga haqiqiy tahdid sifatida ma'muriy huquqbuzarlik nazariyasini ishlab chiqishga juda muhtoj bo'lib, u ma'muriy-huquqiy tartibga solish ob'ekti sifatida jamoat xavfsizligining ma'nosi va mohiyatini aniq tushuntiradi. Shuni unutmasligimiz kerakki, jamoat xavfsizligini ma'muriy-huquqiy ta'minlash muammolari g'oyasida ijtimoiy barqarorlikni tahlil qilish, xavfsizlik masalalarini ijtimoiy barqarorlikning umumiy nazariy masalalari bilan bog'lash alohida ahamiyatga ega. Har qanday jamiyatda aynan "xavfsizlik" va "barqarorlik" toifalari uning ijtimoiy tashkil etilishining tabiati va darajasini hamda tartibsizlikka qarshi turish qobiliyatini ifodalaydi.¹¹ Ushbu yondashuvga muvofiq, shaxs, jamiyat va davlat manfaatlarini himoya qilish ijtimoiy tizimning ichki xususiyatlari bilan belgilanadi, uning ishlash qobiliyati va rivojlanish, uning yaxlitligi va moslashuvchanligini aniqlash, mojarolar, noaniqlik va xavflar sharoitida rivojlanish imkoniyatlarini aks ettiradi.

Zamonaviy yuridik adabiyotlarda huquqiy tartibga solish va xavfsizlik masalalariga katta e'tibor qaratilgan. Biroq, O'zbekiston Respublikasida jamoat xavfsizligini ma'muriy-huquqiy qo'llab-quvvatlash sohasida tadqiqot ishlari asosan jamoat xavfsizligining ayrim turlariga bag'ishlangan yoki ushbu hodisaning ayrim jihatlariga qaratilgan. Shu bilan birga, ma'muriy-huquqiy xavfsizlik muammolarini o'rganishda chet el qonunchiligini tahlil qilish hamda xavfsizlikning tashkiliy-huquqiy jihatiga tegishli tartibda e'tiborga olinmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

5. 2021-yil 29-noyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi jamoat xavfsizligi konsepsiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 27-sonli Prezident farmoni

¹¹ 2021-yil 2-apreldagi "Ichki ishlar organlarining jamoat xavfsizligini ta'minlash va jinoyatchilikka qarshi kurashish sohasidagi faoliyatini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida" gi 5050-sonli Prezident qarori

-
6. 2021-yil 2-apreldagi “Ichki ishlar organlarining jamoat xavfsizligini ta’minlash va jinoyatchilikka qarshi kurashish sohasidagi faoliyatini yanada takomillashtirish bo’yicha qo’shimcha tashkiliy chora-tadbirlar to’g’risida” gi 5050-sonli Prezident qarori
 7. O’zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi 1994-yil 22-sentabr
 8. <https://lex.uz/docs/-111453#-267107>

